

Tanım

Sözcük: Tek başına anlamı olan ya da bir anlam taşımasa da cümlede anlam kazanan dil birimlerine denir.

Kavram: Varlıkların zihnimizdeki tasarım ve çağrışımlarıdır.

Ses: Sözcüğün kulakla işitilen yönüdür.

Kavram + Ses = Sözcük

Kırkpınar Güreşleri Minyatürü

Biliyor musunuz?**Kırkpınar Güreşleri**

Rumeli'ye geçen Osmanlı akıncıları, yaptıkları akınlar sırasında savaşmadıkları ve mola verdikleri günlerde, zamanlarını aralarında çeşitli sporlar yaparak değerlendirilmiş. Rivayete göre, güreşe tutuşan kırk yigitten ikisi, tutuştukları güreşi gece yarısına dek sürdürmüşler. Güreşi sonuçlandıramayıp ikisi de güreştikleri yerde can vermişler. Arkadaşları bu iki yigidi güreş yaptıkları yerde bulunan bir incir ağacının altına gömdükten sonra Edirne'ye doğru akınlarına devam etmişler.

SÖZCÜKTE ANLAM**SEVGİ BİLGİSİ FOLKLOR**

Birçokları **folklor** denince halk oyunlarını, gösterileri, eğlentileri anlar. Oysa bu, yüzeysel bir görüştür. Bir **toplumun** ortak yaratılmış ürünlerinin tümü, o **toplumun** folklorunu oluşturur. Bu nedenle **folklor** hem bir **bilim** dalının adıdır hem de halk yaşayışının çeşitli etkinliklerini kapsama içine alır.

Folklorun temel kaynağı "halk kültürü"dür. Bu kaynağın kapsamına giren her şey folklor ürünüdür: İnançlar, **gelenekler**, **görenekler**, töreler, edebî ürünler (masallar, türküler, maniler, ninniler, efsaneler...), halk müziği, hepsi folklorun maddi ya da manevi belirtileridir. **Bir ulusun folkloru** bunlardan oluşur, bunlarsız olamaz. Bu sıralama bile folklorun ne denli geniş bir alanı kapsadığını, öbür **bilim** dallarıyla bağlantılı olduğunu göstermeye yetmektedir. Gerçekten folklorun **tarih**, **coğrafya**, toplum bilimi, hukuk, edebiyat, dil bilimi başta olmak üzere birçok bilimle yakın bir ilişkisi vardır.

Folklor ürünlerinin bir başka özelliği "canlı" ve "yaşanılır" olmasıdır. İnançlar, **masallar**, **türküler**, oyunlar... kuşaktan kuşağa aktarılıp durur; aradaki bağlantı "**gelenek**"le sağlanır. Toplum yapısının en sağlam harcı "**gelenek**"tir. Gelenekte kopukluk oldu mu folklor ürünleri de yozlaşmış özelliklerini yitirir. Bu özelliğinden ötürü, folkloru konu olan ürünler üzerinde "değiştirme, düzeltme, düzenleme" yapılamaz.

Folklor ayrıncı değil, birleştiricidir; insanlar ve toplumlar arasındaki sevgi bağını kurmaya ve güçlendirmeye çalışır. İnsanlar ve toplumlar birbirlerini ne denli iyi tanırlarsa aralarındaki anlaşmazlıklar da o denli azalır, ortadan kalkar. **Folklor** çalışmaları bizi bu amaca yaklaştırır; kişi ve **toplum** olarak benliğimizi kötülüklerden, bencil duygulardan arındırır.

Yeryüzünde insan eliyle ve zekâsıyla yaratılan şeyler, binlerce yıllık bir geçmişin mirasıdır ve bizler bu mirasın sahipleriyiz. Onları anlamak, değerlendirmek ve yaşatmakla yükümlüyüz. Ayrıca sorumluluk bizden sonraki kuşaklara da düşmektedir.

Hikmet DİZDAROĞLU
Milliyet Sanat dergisi, sayı:130
(Kısaltılmıştır.)

Bu metinde pembe renkle yazılmış sözcükler temel anlamıyla kullanılmıştır.

Sözcükleri tanımadan, anlam inceliklerini iyi kavramadan bir cümleyi, bir paragrafı ya da bir metni doğru ve eksiksiz kavramak olanaksızdır.

İnsanlar kendilerinde var olan seslerle önce doğadaki taş, ağaç, çiçek gibi somut kavramlara, sonra soyut kavramlara ve eylemlere adlar vererek sözcükleri oluşturmuşlardır.

1 Temel Anlam

Sözcüğün tek başına ifade ettiği anlamdır. Herkesçe bilinen, akla gelen ilk anlamdır.

Mavi **göz**leriyle herkesi etkilemişti. Okulun **çevresinde** kimse yoktu.
(görme organı) (etraf)

Herkes **klasik** eserlere hayrandır. Kurşun **ağır** bir madendir.
(değerini yitirmeyen eser) (tartıda çok çeken)

Bu cümlelerdeki renkli yazılmış sözcükler temel anlamlarıyla kullanılmıştır.

Sözcüğün temel anlamıyla birlikte, az çok farklılaşarak kazandığı yan ve mecaz anlamları sözcüğün anlam çerçevesini oluşturur.

Başlangıçta tek bir varlık ya da kavramı karşılayan sözcükler, zamanla bu kavrama yakın benzerlik taşıyan diğer kavramlar için de kullanılmıştır.

2 Yan Anlam

Sözcüğün temel anlamına bağlı olarak kazandığı anlamlardır. Yan anlam, temel anlamın tamamen dışındaki bir anlam değildir.

biçimsel benzerlik

→ **Başım** ağrıyor.
(temel anlam)

→ Dağın **başı** dumanlıydı.
(yan anlam)

işlevsel benzerlik

→ Arka odaya **geçtim**.
(temel anlam)

→ İplik delikten zor **geçti**.
(yan anlam)

Şimdi bazı sözcüklerin anlam çerçevelerini inceleyelim:

göz:

Onun **göz** rengi hepimizi büyülemişti. Suyun **gözü** hâlâ kaynıyor.
(temel anlam) (yan anlam)

oynamak:

Çocuklar top **oynuyor**. Bu akşam hangi film **oynuyor**?
(temel anlam) (yan anlam)

etek:

İskoçyalı erkekler **etek** giyer. Dağın **eteklerine** evler kurulmuştu.
(temel anlam) (yan anlam)

bulmak:

Bir çıkış yolu **bulmak** için çabaladı. Yerde bir cüzdan **buldu**.
(temel anlam) (yan anlam)

kalıp:

İstenilen **kalıplarda** heykel yaptım. Marketten iki **kalıp** sabun aldım.
(temel anlam) (yan anlam)

Tanım

Çok anlamlılık: Bir sözcüğün, başlangıçta tek anlamlıyken zamanla temel anlamı dışında yan ve mecaz anlamlar kazanmasına, yeni kavramlar anlatmasına denir.

Mercek Altında

Temel mi Mecaz mı?

Bir sözcüğün yerine, o sözcüğün eş anlamlısı dışında başka bir sözcük getirilebiliyorsa o sözcük mecaz anlamlıdır, getirilemiyorsa temel anlamlıdır.

göz

suyun gözü

İskoç eteği

dağın eteği

Tanım

Mecaz anlam: Bir sözcüğün zamanla gerçek anlamından tamamen uzak anlamlarda kullanılmasına denir.

Mercek Altında

Terimler

Terimleri özellikleri bakımından çeşitli gruplarda toplamak mümkündür.

a. Yabancı kökenli terimler: **vektör** (matematik), **mitoz** (biyoloji), **elektron** (fizik), **asit** (kimya), **plato** (coğrafya)...

b. Günlük dildeki sözcüğün herhangi bir alanda özel anlam kazanmasıyla oluşan terimler: **perde** (tıp-müzik), **doğru** (matematik), **ölçü** (edebiyat)...

c. Türetme ya da birleştirme yoluyla oluşan terimler: **vurgu** (dil bilgisi), **açı** (matematik), **bilinçaltı** (ruh bilimi)...

d. Tamlama yoluyla oluşan terimler: **ana kara** (coğrafya), **belirteç tümleci** (dil bilgisi), **iç pazar** (ekonomi)...

3 Mecaz Anlam

Mecazda genellikle sözcük soyut yan anlam kazanır. Böylece mecazlı sözcük, bir ilgi ya da benzetme sonucu temel anlamın tamamen dışında, farklı bir anlam kazanmış olur.

Bize **ters** bir bakış fırlattı.
(mecaz anlam)

Sen kalbime doğan bir **işıksın**.
(mecaz anlam)

Mecazlı söyleyiş sadece sözcüklerde görülmez, sözcük gruplarında da bu özellik görülür.

Oylara **bu gözle** bakmamalısın.
(aynı anlayışla yaklaşmak)

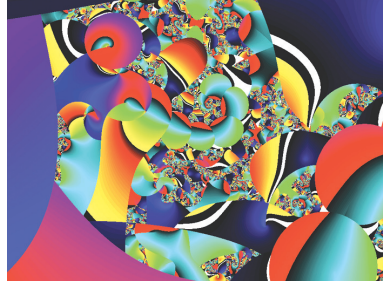
Ağız açmasına fırsat vermiyordu.
(söz söylemek)

Şimdi sözcüklerin temel anlam, yan anlam ve mecaz anlamlarıyla kullarımlarını inceleyelim:

Florida sahillerinde dev **dalgalarla** sörf yapılır.
(temel anlam)

Ovalar geniş **dalgalar** hâlinde uzanıyordu.
(yan anlam)

Dersini çalış **dalga geçme**.
(mecaz anlam)

Picasso

Resim güzel sanatların bir dalıdır.
(temel anlam)

Okul başvurusunda beş adet **resim** istediler.
(yan anlam)

Şu manzaranın **resmini** çekeceğim.
(mecaz anlam)

4 Terim Anlam

Sözcüğün bilim, sanat ya da meslekle ilgili kavramı anlatmak için kullanılmasıdır.

Kimi sözcükler ise sadece terim olarak kullanılır: **özne**, **yüklem**, **tümleç**, **açıortay**...

Kimi sözcükler de diğer anlamlarının yanında terim olarak da kullanılır; bunlara dikkat etmemiz gerekir.

Ağacın **kökleri** derinde.
(temel anlam)

Ağaç, **kök**, gövde ve dallardan oluşur.
(terim)

Sözcük **kökleri**, ad ve eylem olmak üzere ikiye ayrılır.
(terim)

Günlük Yaşamla Bağlantı

İnsanlar ihtiyaç sonucu sözcükleri mecaz anlamlı hâle getirmişlerdir. İnsanoğlu günlük yaşamın yanında; düşünen, sevinen, üzülen, korkan, coşan... soyut durumlar yaşayan bir varlık olduğu için bu durumları anlatma, somutlaştırma ihtiyacı duymuştur. Dil, gelişen ve değişen canlı bir varlık olduğu için günümüzde de bazı sözcükleri temel anlamlarından çıkarıp onlara mecaz anlamlar yükleyerek deyimleştirebiliyoruz. Bunlara örnek verelim: canlı yayınlamak, canlı bağlanmak, ayaküstü atıştırmak, stres atmak...

DÜNKÜ, BU GÜNKÜ BAYRAMLAR

Fransız filozofu Alain (Alen) "Anmalar, yıl dönümleri gibi bayramlar da insan toplumlarına özgüdür." diyor. Hayvan toplumlarında öyle şeyler yok. Çünkü hayvan toplumlarında bir sosyal birikim bilinci yok. Bayramlar iyi düşünmüş bir şeydir. İster Müslüman, ister Hristiyan, ister millî, ister sosyal, çeşitli bayramlar insanları bilinçlenmeye götürür.

Normal hayatın çekişmeleri içinde tekerlenip giden insan, bayramlarda bir nefis muhasebesi yapma imkânı bulur. Kendine, bilinçle ve uzaktan bakabilir. Şeker Bayramı bir aylık oruç tutmanın mükâfatı sayılan bir bayramdır. Kurban Bayramı fakirleri daha çok düşündüğümüz ve belli bir kurban sayesinde dayanışmanın meydana geldiği bir bayramdır.

Bayram olağanüstü bir gündür. Çocuklar bayramı ipe çekerler. O gün bayramlık elbiseler giyilir, büyüklerle gidilir, el öpülür.

Çocukluğumun bayramlarını hatırlıyorum. Bayramlık elbiselerimizi sırtımıza geçirir geçirmez, bayramlık bir havaya girdik. Sadece biz değil, büyükler de en temiz elbiselerini giyer bayramlık yüzlerini ve pozlarını takınırlardı. Bu bayramlık poz ve davranışlar aslında sunî bir şey olmakla beraber güzel bir şeydi. Çünkü güler yüzlü bir davranıştı bu. Sade Şeker Bayramında değil, her bayram tatlı ye-

nip, tatlı söylenen bir bayramdı. İnsanlar şekerleşiverirlerdi. Bir hoşgörüyü, bir sevecenliğe bürünürlerdi.

Büyükler küçüklere karşı daha şefkatli, küçükler büyüklere karşı daha saygılı olmak zorunluluğu duyarlardı. Bu ortam güzel bir ortamdı. Yaşlılar, büyüklüklerinin tadını çıkarırlar, çocuklar da, çocuklara özgü hayata açgözlülüklerini doyurmak için büyüklerin bu duygusal havasından yararlanırlardı. Herkes, öpüşür, bir sevgi ve şefkat alışverişine girerdi.

O devirler geride kaldı. Bu günkü bayramlar, tüketim topluluğunda sadece, alışveriş piyasasını yoğunlaştıran fırsatlardan biri olarak görünüyor. Yine şimdiki bayramlar evde oturup el öpecek küçüklere beklemekle geçirilmiyor. Fırsattan istifade ederek evden kaçılıyor. Bodrum'a, Marmaris'e gidiliyor.

Eski bayramlarımızın bir özelliği de dargınların o gün barışmasıydı. Tüm Müslümanlar aralarındaki kırgınlıklara, kinlere o gün bir çizgi çekerlerdi. Bütün bir yıl dargın durduklarına kollarını açarlardı. Onurları buna müsaade etmese bile araçlar, onları barıştırdı. Deve kını gütmemek, hataları affetmek, müsamahakâr olmak âdeti bayramların yüklediği bir borçtu. Bu da bayramın güzel taraflarından biriydi.

Haldun TANER
(Devekuşuna Mektuplar-1960)

Sözcükler arasında çeşitli anlam ilişkileri vardır. Metinde renkli yazılmış sözcükler arasında eş seslilik ilişkisi vardır.

Mercek Altında

Sesteş ve Ortak Kökler

- ◆ Sesteş sözcüklerle ortak kökler birbirine karıştırılmamalıdır. Sesteş sözcükler arasında anlam benzerliği yokken ortak kökler arasında vardır.

ortak kökler

- barış – barışmak
- eski – eskimek
- savaş – savaşmak

eş sesliler

- bit – bitmek
- saç – saçmak
- yaz – yazmak

Purulliyas Bayramı Efsanesi

Biliyor musunuz?

Hitit Bayramları

Anadolu'da yaşamış olan Hititlerin yapılan araştırmalar sonucu 18'e yakın bayram kutladıkları tespit edilmiştir. Bunlardan en önemlisi Purulliyas adı verilen bahar bayramıdır.

An.tah.sum.sar diye anılan bitki bayramı ilkbaharda 38 gün sürmekte, sonbahardaki Nun Tarriiashas ise 21 gün devam etmektedir.

Hadavri Bayramı ise Güneş Tanrısı, Fırtına Tanrısı bazı Hatti kökenli Tanrıların tapınağında kutlanmaktaydı.

Atatürk ve Millî Kültür

Atatürk, kültürü şöyle tanımlamıştır: "Kültür bir toplumun, devlet hayatında, fikir hayatında, yani ilimde, toplum biliminde ve güzel sanatlarda; ekonomik hayatta, yani tarımda, sanatta, ticaretle, kara, deniz ve hava ulaştırıcılığında yapabildiği şeylerin ortak sonucudur."

Atatürkçülükte millî kültür, sürekli geliştirilmeli ve çağdaş uygarlık düzeyinin üstünde tutulmalıdır.

Son zamanlarda çağdaş uygarlığın dışında kalan ve içine kapanan Türk toplumu, yaşamak için ilerlemek, bunun için de uygarlığa ayak uydurmak zorundadır. Çünkü Atatürk'e göre: "Medeniyetin coşkun seli

karşısında direnmek boşunadır ve o, gafil ve itaatsizlere karşı çok amansızdır. Dağları delen, göklere uçan, göze görünmeyen zerrelere yıldızlara kadar her şeyi gören, aydınlatan, inceleyen medeniyetin kudret ve yüceliği karşısında çağ dışı kalmış zihniyetlerle, ilkel, boş inançlarla yürümeye çalışan milletler, yok olmaya mahkûmdurlar." Atatürk, Türk toplumunun uygar dünya içinde yerini almasını ve bu uygarlığı aşmasını isterken bu zorunluluğu şöyle belirtmiştir: "Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey, analarımızın ve atalarımızın oldukları gibi, yüksek kültürde ve yüksek fazilette dünya birinciliğini tutmaktır."

Atatürkçülük, çağdaş uygarlığa katılmayı öngörmekle birlikte, taklitçiliği reddeder. Atatürk bu fikrini ise: "Biz, Batı medeniyetini, bir taklitçilik yapalım diye almıyoruz. Onda iyi olarak gördüklerimizi, kendi bünyemize uygun bulduğumuz için, dünya medeniyet seviyesi içinde benimsiyoruz." sözleriyle açıklamaktadır.

Çağdaş gelişmelere sahip olan milletler, özellikle maddi imkânları ile askerî ve ekonomik alanlarda diğer ulusları kendilerine bağımlı kılmaktadır. Bağımlı kılınan milletler, eğer gerekli atılımlarla kendi uygarlıklarını geliştirmezlerse, gittikçe hızını artıran uygarlık yarışında çok gerilerde kalmakta ve her yönden bağımlılıkları artmaktadır. Bu bakımdan çağdaş uygarlığa erişme yolunda her engeli aşmak, Türk milletinin dinamik idealine ulaşması için gereklidir. Bu idealdir ki milletimizi en uygar, en refahlı millet olarak yaşatacak ve varlığımızı yüceltecektir. Dinamik idealde millî kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesi üstüne çıkarmak için, bütün millî niteliklerimizi, bilhassa millî birlik ve beraberliğimizi daima güçlendirip geliştirmek ve millî kültürümüzü her türlü maddi araç ve sistemleri üretecek bir güce ulaştırmamız zorunludur.

Atatürkçülük (III. Kitap)
(Kısaltılarak düzenlenmiştir.)

Soruları metne göre yanıtlayın.

1 Atatürk'e göre, millî kültürü geliştirmek niçin gereklidir?

2 Atatürk, kültürü nasıl tanımlıyor?

3 Atatürk, Türk toplumu için, uygar dünya içinde nasıl bir yer hedeflemektedir? Bu hedefini hangi sözle belirtiyor?

4 Millî kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmak için neler yapmalıyız?

5 Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını bulup cümle içinde kullanın.

medenî :

gafil :

itaat :

kudret :

fazilet :

Millî Kültür

Kazanım 2 : Okuduğu metni anlama ve çözümleme
2.13. Metne ilişkin sorulara cevap verir.

Eşleştirelim

1 Aşağıdaki deyimleri açıklamaları ile örnekteki gibi eşleştirin.

☒ (e) Burnunun dikine gitmek.	☐ a. Neşelenmek, içine ferahlık dolmak.
☐ () Can kulağıyla dinlemek.	☐ b. Karşındakine dokunacak söz söylemek.
☐ () Diline dolamak.	☐ c. Rahatını kaçıran bir haber işitmek.
☐ () Gözü gönü açılmak.	☐ d. Dinlemek istememek.
☐ () Çam devirmek.	☐ e. Kimseyi dinlemeyip bildiğini yapmak.
☐ () Kulağına kar suyu kaçmak.	☐ f. Ters tutumunu düzeltmek.
☐ () Kulaklarını tıkamak.	☐ g. Artık yerinde olmamak, görülmez olmak.
☐ () Yola gelmek.	☐ h. Büyük bir dikkatle dinlemek.
☐ () Yerinde yeller esmek.	☐ i. Bir şey yapmayı düşünmek, tasarlamak.
☐ () İçinden geçirmek.	☐ j. Aynı şeyi sık sık söylemek.
☐ () Ele avuca sığmamak.	☐ k. Beğenmeyip küçümsemek.
☐ () Ağzından baklayı çıkarmak.	☐ l. Sabrı tükenip sakladıklarını söylemek.
☐ () Burun kıvrırmak.	☐ m. Boşboğazlık etmemek, sır saklamak.
☐ () Çenesini tutmak.	☐ n. Birdenbire ve yersiz.
☐ () Damdan düşer gibi.	☐ o. Söz dinlememek, kural tanımamak.

2 Aşağıdaki deyimleri yakın anlamlıları ile örnekteki gibi eşleştirin.

☒ (h) Rayına girmek.	☐ a. Suyu yokuşa akıtmak.
☐ () Dalına basmak.	☐ b. Gönünden kopmak.
☐ () İşi yokuşa sürmek.	☐ c. Yükseklerde dolaşmak.
☐ () Oyuna gelmek.	☐ d. Habbeyi kubbe yapmak.
☐ () İçinden gelmek.	☐ e. Gözü pek.
☐ () Yüksekten uçmak.	☐ f. Ağzını aramak.
☐ () Gözünü daldan budaktan esirgememek.	☐ g. İş işten geçmek.
☐ () Pireyi deve yapmak.	☐ h. Yoluna girmek.
☐ () Ağzından laf almak.	☐ i. Tuzağa düşmek.
☐ () Atı alan Üsküdar'ı geçti.	☐ j. Damarına basmak.

Millî Kültür

Kazanım 4 : Söz varlığını zenginleştirme

4.5. Dinlediklerinde / izlediklerinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.

Çözümlü Test

1. “Gelişmiş ve az gelişmiş toplumlar var oldukça ister istemez gelişmişten az gelişmişe doğru bir kültür akımı olacaktır.” **cümlesindeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A. bir kültürün bazı öğelerinin başka kültüre geçmesi
B. kültürel değerlerin zamanla yok olup gitmesi
C. kültürel değerlere verilen önemin zamanla azalması
D. bir kültürün başka kültürleri taklit etmesi

2. I. Harf inkılabı, Türk kültür inkılabının temelidir.
II. Teknik ve kültür her gün biraz daha ilerlemektedir.
III. O, tarih kültürü kuvvetli bir kişidir.
IV. Müzik kültürünün oluşmasında ailesinin de etkisi vardı.

“Kültür” **sözcüğü numaralanmış cümlelerin hangi ikisinde aynı anlamda kullanılmıştır?**

- A. I ve II
B. I ve III
C. II ve IV
D. III ve IV

3. “El sanatlarına duyulan ilgi gün geçtikçe artmaktadır.” **cümlesindeki altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?**
- A. günler uzadıkça
B. günden güne
C. hızlıca
D. çabuk çabuk

4. I. Karagöz perdesinin ardında yılları geçmişti.
II. Gerçekleri işitince gözlerimdeki perde kalktı.
III. Komedî üç perdelik klasik bir tiyatrodur.
IV. Gece olunca evlerdeki perdeler yavaş yavaş örtülürdü.

Numaralanmış cümlelerde “perde” sözcüğü kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

- A. 1
B. 2
C. 3
D. 4

5.

Olimpiyatlardaki yarışmalara bu yıl Ankara katılacak.

Cem’in cümlesindeki altı çizili sözcüğün kullanımına benzer bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A. İzmir, farklı kültürden insanların bulunduğu bir yerdir.
B. Kültür çeşitliliğinin en yoğun olduğu şehrimiz İstanbul’dur.
C. Muğla’da ülkemizde yaygın olan el sanatı ürünlerini görebiliriz.
D. Marmaris yaz aylarında turistlere ülkemizi tanıtır.

6. **Aşağıdaki çocuklardan hangisi altı çizili sözcüğü temel anlamda kullanmamıştır?**

A.

Gördes’te el dokuması kilim-ler dikkati çekmektedir.

B.

Çinicilik en gelişmiş el sanatlarından biridir.

C.

Kardeşim iki yıldır seramik yapımıyla ilgileniyor.

D.

Kütahya’daki porselenler zi-yaretçileri büyüledi.

7. Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden fazla eş sesli sözcük vardır?

- A. Dalların zirvesindeyiz ancak,
Yarı yoldan ziyâde yerden uzak;
- B. O, beyaz bir kuştı, uzun kanatlı;
Ardında ışıktan bir iz bıraktı.
- C. Ayağından çarıklar dökülür parça parça,
Gözyaşların çürütür gömleğinin kolunu.
- D. Gün olur sürüyüp beni derbeder,
Bu ses rüzgârlara karışır gider.

8. Tek sözcükle anlatılabilecek bir kavramı birden fazla sözcükle anlatmaya dolaylama denir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir kullanım vardır?

- A. Sporda elde ettiğimiz başarılar ülkemizi yurt dışında tanıttı.
- B. Millî sporcularımız bu hafta kamp için hazırlanıyor.
- C. Yavru vatanda yapılan spor müsabakalarını izliyorduk.
- D. Güreş, Türklerin en önemli millî sporlarından dandır.

9. İnsan özelliklerinin doğaya aktarılmasıyla sözcükler yan anlam kazanabilir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir kullanım vardır?

- A. Bu sert görünüşlü adam kültürel değerlerimize sahip çıkıyordu.
- B. Kültür yozlaşmasını önlemek için kendi kültürümüzü tanımalıyız.
- C. Yurt dışına yönelik tanıtımlarda kültürel öğeler önemlidir.
- D. Şehrin göbeğine büyük bir kültür merkezi açıldı.

10. Aşağıdaki çocuklardan hangisi deyimini açıklamasıyla birlikte kullanmamıştır?

- A. Batı kültürünü çok az bir zaman içinde kaşla göz arasında benimstedik.
- B. Yarışmada kültürel zenginliklerimiz de gündeme geldi.
- C. Kültürel değerlerimizin unutulduğunu görünce çok üzüldüm, içim cız etti.
- D. Eksiksiz, dört dörtlük bir Karagöz perdesi hazırlamıştı.

11. Aşağıdaki çocuklardan hangisi karşıt anlamlı sözcükleri bir arada kullanmamıştır?

- A. Büyük küçük herkes voleybol turnuvasını izlemeye gitti.
- B. Yüzme kursuna yazılır yazılmaz yeni arkadaşlar edindi.
- C. Gençliğinde az çok sporla uğraşmıştı.
- D. Geçmişle gelecek arasındaki bağlardan biri de spordur.

12. “Olup bitenlere dayanamayıp taşkınlık göstermek” anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Çile çekmek.
- B. Çile çıkarmak.
- C. Çile doldurmak.
- D. Çileden çıkmak.